

L' APAT

UN CADA DISSAPTE

PREUS

Un número. 5 cèntims. Un any de subscripció. . . 2'50 pessetas.
Deu números.. . . . 30 » Deu subscripcions anyals. 13 »

EN LA LLIBRERIA DE D. ALVAR VERDAGUER, RAMBLA DEL MITJ, 5, BARCELONA
Y EN CASA D. EUGENI GUAL, SANT SADURNÍ DE NOYA.

PLAT DEL DIA

Fallas de llibre.

Un escriptor, que ya 's veu que es un home de bona fé, pera fer avinent lo important que es estudiar molts llibres, ha escrit un cuento en que conta el cas següent:

Un home tingut per molt rich se va morir. Tots els parents acudiren al enterro y á llegir el testament, doncs el difunt no deixava fills y tots podian esperar que 'ls pertoqués alguna cosa. Mes, ab sorpresa de tots, el testament declarava que no possehia més que 'ls llibres de la llibreria, que ells l' havian fet rich y podian fer richs als hereus. Els deixava doncs á tots plegats tots els llibres ab condició de que 'ls llegissin pel ordre de la numeració que portavan y que no duptessin de que aixó els ensinistraria á ser richs. Tots desmayaren ab un testament aixís, tractaren al difunt de boig y cedian sos drets á la llibreria per quatre quartos. Tots, menos un que estimava molt al difunt. Aquet aboná l' import dels llibres y 's quedá ab la llibreria. Ya tenim un home que té feyna per anys. Comensa á llegir el llibre número hu, y el número dos y el tres y aixís aná llegint fins el número mil. Mes al arribar al que fa

mil se va trobar que no era tal llibre sino una capsa plena de billets dels bons.

Hi havia la friolera de doscents mil duros. Y fou rich de resultas d' haver llegit un miler de llibres.

Aquet quento m' ha fet pensar molt. Yo n' he deduit la conseqüencia *contra-*ria á la que proposa el autor.

El difunt devia saber lo perfectament inútil del llegir massa y com que havia llegit molt, ho devia saber per propia experiencia y devia dirse á sí mateix: els meus parents que sian llestos no 'm voldrán creure y está clar que no llegirán mil llibres; mes aquestos no 'm donan ansia, ya se la camparán. Pero com que es facil que n' hi hagi algún de tonto, aquet s' enganyará ab els llibres. Pobret, aquet sí que fora un pobre desgraciat. Pósalí el dot al darrer llibre ó sinó 's moriria de fam.

La moraleja es que un home que llegeix un miler de llibres no pot fer altra fortuna que arreplegar els billets de banch que hi trobi á dintre. Ya es sabut que no n' hi sol haver, si algú no 'ls hi ha posat.

J.

Desengany y Esperansa

Una vegada era una vella vellota que tenia molt bruta la carota, ab tretze arrugas, mitja dent y una ganyota, seca, desenlegada, poyosa, babosa y escabellada. Sempre mirava á terra.

Al cistellot que duya á la má esquerra, tot brut y espallifat, ni un bossí de pá li quedava; á la dreta hi portava una canyota greixosa y esquerdada. Aixís s'arrossegava de poble en poble demanant, ab el gipó y las fandillas tot penjim penjam.

Una vegada era una donzella, donzelleta, ab el front ample y cara esblaimadeta, caballera rossa voleyant, sempre ab la boca rihent y ab els ulls plorant girats envers enlayre. Tocant á la boca un clotet á cada cayre. Portava un vestit blau, quan caminava no més tocava á terra de puntetas, las mans ben plegadetas. Portava pel avuy un tros de pá ben blanch, ben blanch. Pel demá, Deu provehirá.

Aixís seguian pobles y més pobles, aixís seguian terras y més terras, tan aviat eran pels plans com per las serras.

Rodant, rodant un dia van toparse, feu un regany la vella y ab el cap va saludarla la donzella.

—Bona vella, bona vella, hont aneu?

—Cansada, cansadota com que veig que 's fa fosch yo que sí, me 'n vaig cap á dormir.

--Yo no ho faig pas aixís quan es negre 'l cel me plau veure 'ls estels. No podria pas viure, si 'm tancavan els prats y las montanyas y no 'm deixavan respirar al ayre lliure.

—Doncs yo per las pallissas tinch el jas. Del cel y dels estels, dels prats y las montanyas no 'n faig cas.

—Per aixó sou reganyosa, per aixó s'os fan arrugas á la cara, per aixó porteu sempre 'ls ulls mitj clucs y veig

dessota de ells, de tant plorar, dos reguerots vermells.

—Que 'm contas, mala bruixa? No ploras tú també?

—També ploro, mes si bé guayteu en lloch de llagrimetas veureu sota 'ls meus ulls dos estrelletas.

—Pero 'ls veig ben entelats.

—Guayteu més fondo que dessota 'l tel hi veureu son color que es blau de cel.

—So molt desgraciada y perque veig escolta lo que 't vaig á contar, lo que á mí 'm passa.

Anant pel mon arrossegantme com tú veus, se m'han inflat els peus, de tant trepitjar espinas y pedruscall. També hi trobat camps alfombrats de herbota y es ben cert, que he sentit desitjos de trepitjar aquell vellut vert. Mal llamp! quina mala trepitjada tinch! Tot aquell vellut de herbas floridas, en un moment, el temps de dir un ¡ay!, se 'm vam tornar calcidas. Quina mala trepitjada tinch!

Al cor del istiu, quan l' alé 'm crema va y 'l caliu del sol encen la terra, fugint de la calor y cercant montanyas n' he trobat rierols de blavas y frescas ayguas que m'han dit al passar: *Acosta els llavis*

Mal llamp! quina mala baba tinch! Aygua fresca vols? Gripaus y salamandras rebejats ab aygua roja se son tornats els rierols. Quina mala baba tinch!

Y las flors tu las trobas bonicas y flayrosas, sobre tot las rosas y 'ls llessamins. Diuhen que hi ha reynas que se'n fan garlandas, diuhen que hi ha mossas enamoradas que á poms al pit las portan. Mal llamp! Quin mal baf que tinch! Tan bell punt l' alé hi atanso, rosas y llessamins se 'm tornan escorpins. Quin mal baf que tinch!

--Si sempre mireu á terra la terra os te embruxada. Doncs jo tot al revés, las punxas convertesch en flors, en molsa els esbarzers, els cuchs en pape-

llonas. Quan sento 'l dolor giro 'ls ulls enlayre y d' allà 'm devalla una resposta que fa 'l miracle. No veyeu allà dalt que hi tinch?

—Allà dalt de aquella serra?

—Mes enlayre.

—Allà dalt d' aquelles montanyas hont s' acaba 'l mon?

—Mes enlayre.

—Allà dalt á las estrellas?

—Mes enlayre.

—Mos ulls no arriban ya mes enllá.

Doncs mes enllá, mes enlayre mos ulls hi veuen mon Amo y Senyor que 'm dona poder de transformarho tot. Veniu ab mi y ab un minut renovaré vostra juventut.

—Que vingui ab tu, qui ets, com te dius?

—Soch la *Esperansa* que tot lo que vol ho alcanza.

—Yo soch el *Desengany* que porto sempre dol y sempre plany.

Desde llavors las dos plegadas van sempre ab la boca rient y ab els ulls plorant, girats envers enlayre.

Jordi Arnau

NOTA AGRICOLA

Lo vímech.

Se coneixen més de 30 espècies d' aquesta planta y gran número de varietats; més la que nosaltres volém estudiar y pèndrer breus notes pera presentar a nostres llegidors, es la vimaguera vermellá ó groga (*Salix biminalis*), que 's dona en nostras terras frescals.

Es una planta d' excélses condicions y no obstant entre nosaltres no crida gayre l' atenció y 's te com de més a més, puig en nostres viatges per Catalunya hem vist molts terrers abandonats per humits fondos ó malt emplantats, que foren molt apropósit pera son conreu, y no més son bardisas ó erms que res ó poca cosa utilisan, ni donan.

Es un vegetá dioich dels més útils per las moltes aplicacions que 's fan de sos

lluchs, per l' economia de llur conreu y perque 's dona en terras que no s' hi pot fer cap altra planta, ni utilizar per gran cosa més.

Se plantan á parpal d' estoca á una distancia de 20 pams l' un de l' altre, y en l' espay de tres anys no més requereixen netedat y la poda dels lluchs que treguin, deixant los que 's vulguin pera facilitar més endevant sa poda. Als tres anys comensan á donar ja rendiment, poguentne viure de 40 a 80 en bonas condicions de producció.

Son rendiment á Fransa es de 500 pessetas, aproximadament, per hectàrea, y aquí entre nosaltres se pagan, terme mitj, á 8 pessetas lo quintá en vert, y més si son sechs. Un terreno frescal, arenós de cabuda una mojada de terra pot arribar á produhir 150 pessetas, ó més plantat de vimagueras.

Las llicorellas frescals també son terras que s' hi donan be; sortintne uns vímechs molt ben postos y bonichs de vista.

Ara bé, los beneficis de las vimagueras no son sols los que 's treuen de la venda dels vímechs, sino també los d' impedir inundacions tan temibles en los terrenos baixos y concas de rius, lo de sanear terrers pantanosos y servir de barana en canals ó rechs, evitant pèndrer mal á grans y maynada per cayguas desmemoriadas.

Dels vímechs fan los cistellers tolas sas obras de variats usos y de gran utilital, ja sols ó aparellats ab canyas, sarga-jochs ó altres plantas empleadas en sa construcció. Las fullas de la vimaguera se las menja lo bestiar, y l' aygua de l' escorsa ó pela de vímech es bona pera fer venir gana y bon insecticida.

D' alguns anys á n' aquesta part hem observat que á causa del mildew perden també las vimagueras la fulla, lo qual fa que recomaném sa sulfatisació pera evitarho y també pera que no s' hi posi tant la mosca. També, encara que sigui una planta que sigui tan llépoda de l' humitat y hasta de l' aygua, entollada en sas arrels arriba també a la llarga á perjudicarla y no pocas n' hem vist morir per aquesta causa. Li agrada

l' aygua, més aygua corrent no temporal.

Atenent, puig, tot quant breument deixém apuntat, nos semblá que tots es tém obligats á donar al vimech la importancia que 's mereix y á plantarlo y recomenar que 's planti en tots los terrers que, reunint las condicions propias pera son conreu, avuy se tenen plens de malesas que res produheixen, y aixís, á més de palparne resultats económichs y de rendiment, veurém que l' industria á que dona lloch aquesta planta se posara en nostra Catalunya á l' altura que 's troba Fransa é Italia y nos estalviarém pagar tribut á los extrangers, qu' avuy proveheixen en part nostres mercats.

Doném, puig, exemple los agricultors catalans als demés d' Espanya, per lo compte que 'ns te y perque debém tots tenir l' orgull d' esser los que més enlayrém la bandera del progrés agrícola de nostra terra, encara qu' estém deseparats dels governs, que 'ns fuetejan sols a pagos que 'ns arruinan y 'ns regatejan tota protecció.

Emili Pascual y Amigó.

Torre-Blanca (Bruch) 1905

• Cansons populars

L' hereu Riera.

Per Sant Antoni—graus ballas hi há
pera Sant Maurici—tot lo poble hi va

La-ra ra-la, la-ra ra-la
la-ra rá la, la, la

N'hi van tres doncellas son del Ampurdá
l'una diu al altra—Y á tu qui 'l treurá?

Arem doncelletas—anem á ballá,
que l' hereu Riera—nos hi farà entrá.
La primera dansa—la 'n treu á ballá;
la segona dansa—la nova arribá.

—A fe hereu Riera
pots molt ben dansá,
que la teva aymada
á la mort n' está.

Tota la musica—de cop va pará.

—Perdoniu senyoras,
que me 'n ting d' aná,
que la meva aymada
á la mort está.—

Agafa 'l gambetto,—al bras se 'l tirá:
agafa 'l sombrero—de plassa se 'n vá.
Se 'n vá dret la casa—qu' ell solia ar á!
se 'n entra cap dintre—sens dirne qui há.
Tot pujant l' escala—la sent suspirá;
al entrar al quarto—Maria com vá?

—Pera mi Riera
molt n' alament vá
febre nit y dia,
que m' cuida á matá!—

Gira 'ls ulls en terra—se 'n posa á plorá!

—No ploris Riera,
no tens de plorá;
ting una germana,
t' hi podrás casá!
si ella no t' agrada,
pel mon prou n' hi há.

—Pera mi Maria,
cap mes n' hi haurá.—

Se 'n gira d' esquena,—á l' iglesia vá,
devant d' un Sant Cristo—se 'n vá agenollá

—Senyor, que m' ajudi,
si 'm vol ajudá;
que 'm torni l' aymada,
que á la mort n' está.—

Al cap de nou días—Maria 's llevá;
á las tres setmanas,—se varen casá!

(De *Gent Nova.*)

NOTICIAS LOCALS

—Per ser moltes y molt complertes les observacions fetes en les dos hores que, durá l' eclipse á Sant Sadurní, dels fenomens meteorològichs ens abstenim de donarles á coneixer á nostres lectors prometentlos-hi fer-ho en el próxim nombre en el que podrém exposarles ab tota claretat, cosa abuy materialment impossible.

Consells.

Quan perdís las ilusions
ab el negoci que tinguis,
creme á mí, no l' entretinguis,
plegal depressa y correns
que es fer negoci molt bó
deixá está els que son dolens.

Diu un prácticich molt expert
que al cafe s' hi gasta un ral,
pero el temps que allí s' hi pert
costa sempre un dineral.